

Tresó Tibor

EGY PUNKROCK-ÉVTIZED KRÓNIKÁJA

Bakó Csaba: *Tele a tankot. A Tankcsapda 12 éve képekben.* A Tankcsapda zenekar kiadása, 2012, 466 oldal + DVD-melléklet, 4900 Ft

Bakó Csaba a zenekar asszisztenseként és egyben sajtófőnökeként jegyzi a debreceni (2012-től harmadrészben ceglédi) punkrock csapat évtizedes történetét. A kötet ezernél is több, idáig nem publikált fotóval, a műfajnak és a kiszerezéshez igazítva minimálisra vett képaláírásokkal, sztorikkal tökéletes lezárása lehetett volna a Lukács–Fejes–Cseresznye-korszaknak. A feltételes mód nem véletlen; bár a kiadvány tartalmaz izgalmas pillanatokat, valóban egyedi fotókat, és összességében Lukácsék életművének egyik mérföldköve lehetne, tartalmi szempontból valamiért mégsem lett az, ami lehetett volna.

A *Tele a tankot* célja nem titkoltan az volt, hogy az önnönmaga mélypontját átvészelő zenekar ezredfordulós újjászületésétől (egy lecserélt dobos és egy kirúgott menedzser után) kezdve a gitáros Cseresznye (Molnár Levente) távozásáig terjedő tizenegy évet dokumentálja, végérvényesen pontot téve az évtizedes korszak végére. A műfaj nem újdonság; a tavalyi évben több hasonló kiadvány is megjelent, a teljesség igénye nélkül most két kötettel érdemes összevetni. Marc Canter *Reckless Road* című dolgozatával, amely a Guns N' Roses korai időszakát dolgozza fel, szintén közeli élmények alapján. Brendan Mullen – szintén 2011-es kiadású – könyvében pedig a Red Hot Chili Peppers tagjai foglalják össze életük közös szakaszát, fotókkal és persze sztorikkal gazdagon illusztrálva.

A Tankcsapda krónikája ígéretes felütéssel nyit. A turnéstáb bemutatása után startoló, 2000-től datált sztori Fejes belépésével a vérfrissítés izgalmaival itatódik át. Amíg Cseresznye Amerikában portyázik (egyek hírek szerint egy autószerelő-műhelyben vállalt munkát), itthon egy garázsban megszületik a *Mennyország tourist*, amely a Tankcsapda saját „holdralépésének” bizonyult. Az internet-korszak már a küszöbön, de még sehol a Facebook és YouTube, a „flashback” működik. A kölyökképű Fejes pózol a doboknál, és bár Lukács Laci sem lesz fiatalabb, mégis jó dolog lapozni a temetetlen múltat. A *Mennyország tourist* kézírata igazi telitalálat, jó látni a 'csapda egyik kultikus szövegének születését, a belejavításokkal együtt. A nosztalgia még fejezeteken át működik, kommentárok a zenekartól, korabeli fotók, turnéménetredek, plakátok idézik fel az ezredforduló Tankcsapdáját.

Adódik a párhuzam: Marc Canter, Slash kispajtása a kezdetektől fogva kitartóan fotózta a félvér gitárost, ahogyan a tinédzser BMX-es gyerekből hivatásos partiállat rock n'rollerré válik, egészen a kultikus *Appetite for Destruction* album megjelenéséig. Azok, akik a skótszoknyás Axl Rose-zal azonosítják a zenekart, nagyot nézhetnek: a feltúrt hajjú, önpusztító glam-horda közel félszáz koncertjét fotózta. „A világ legveszélyesebb zenekarának” megszületését testközelből nézheti végig az olvasó. Tom Zutatut, a bandát leszer-

zöldtető Geffen cég munkatársa így summázta: „Láttam a rock n’roll jövőjét”. Plakátok, dallisták, koncertjegyek kronológiai sorrendbe fésülve. Mindehhez az akkori kortársak visszaemlékezései, táncoscsajoktól a szervezőkig, informatív képaláírásokkal színesítve. Időgép egy hajdan volt világba, amikor még valóban ők voltak „a világ legveszélyesebb zenekara”.

A Tankcsapda nyilatkozataira mindig is jellemző volt egyfajta sterilitás. Sosem adták ki magukat a bulvárnak: barátságosak, de mégis távolságtartóak, és ez rányomja a bélyegét a könyvre is. A Kisstadionban vagy Szigeten készült fotósorozatok resztlíje nem mutat nagy eltérést a már publikált képekhez képest, ezek helyett lehetett volna még több egyedi fotót összeválogatni, bármennyire is óvják a magánszférájukat a zenekar tagjai. Többoldalnyi üresjárat. Nehezen hihető, hogy a Tankcsapdát az évtizeden végigkísérő tucatnyi fotós és más munkatárs archívumában nem találtak valóban kuriózumnak számító anyagokat. Időközben a zenekar mintha megérezte volna a tartalmi rést, remek backstage-fotósorozatot kezdett el publikálni a honlapján, amely – helyenként – még ezen kötet képanyagát is felülmúlja.

Ezzel együtt több kérdés is felmerül a kötettel kapcsolatban.

Mi keresnivalója van blogok és zenei szakírók évekkorábban jegyzett véleményének egy ilyen könyvben? A beidézett írások 2012-ben az interneten másodpercek alatt visszakéreshetőek, ahogyan az internetes fórumhozzászólások is. Konceptcionális baklövés, hiszen ha valaki megvesz egy ilyen – egyébként tartalommal tényleg vastagon megrakott – könyvet, nem a rajongók netes hozzászólásaira kíváncsi. (A beszkenelt rajongói levelek között van egy-két mókás, darab, de azért mégis.) A *Tele a tankot* több szórakoztató és/vagy informatív képaláírást is elbírt volna, szemben a bemásolt, korábban rongyosra publikált Cseresznye-sajtónyilatkozattal vagy a bulvárlapszemlékkel.

A Red Hot Chili Peppers (RHCP) tagjai ezzel szemben jóval kitárulkozóbbak voltak; a könyv elképesztően olvasmányos, de ebben nincs semmi meglepő; benne van minden, amiért érdemes egy életrajzi könyvet megvenni. A korabeli fotók – hasonlóan a *Reckless Road*hoz, itt sincs két egyforma – és beszámoló a Chili aranykorát elevenítik fel újra. A tagok és munkatársak saját szavaikkal sztorizzák végig a könyvet, időszakról időszakra. Anthonny Kiedis gerinctörése, Chad Smith dobos bekerülése a csapatba, vagy a gitárszeni John Frusciante háborúja önnönmagával, és megannyi, a Peppershöz kapcsolódó sztori durva időutazás. A fotók nagy része valóban soha nem publikált, az ismert képek javarésze pedig már debütálása után kultikus státuszba került, elég csak az egyszál zoknis *Abbey road* EP-borítóra gondolni, vagy felidézni a szeniális *Blood Sugar Sex Magik* lemez készítésének időszakát, amikor a zenekar elvonult a néhai illuzionista, Henry Houdini egykori villájába, hogy Rick Rubin producer-varázslóval megalkossák az elmúlt harminc év egyik legfontosabb lemezét.

Mindhárom kötet rendben van; hiteles lenyomata azon évtizedeknek, amiket feldolgoznak képekben és írásban egyaránt. Ezek a könyvek akkor működnek igazán, ha olvasás után/közben rohamszerűen törnek fel az olvasmányhoz kapcsolódó emlékek; az RHCP-könyv újrhallgattatta a *Mothers’ Milk*et, és újra a lejátszóba húzta Flea-ék „fekete albumát”, a *Blood Sugar Sex Magik*et, magával hozva megannyi tudatalatt konzerválódott,

elfeledettnek hitt emléket. Ez a hatás Bakó könyvénél kevésbé jellemző. A *Reckless* is hasonló mechanizmus alapján működött olvasás közben, megspékelve pár olyan extra infóval és képpel, ami még a legfanatikusabb gunnerek számára is újdonsággként hat. Fotó a – még – jófej Axl Rose-ról, aki a szerző esküvőjén szórakoztatja zongorajátékával a násznépet, és egy, a menedzsment által készített GNR-aranygyűrű sztorija, amit a göndör gitáros inkább a fotós havernak adott, mert nem volt hajlandó hordani. Mindezek után érthető, ha az olvasó a Youtube-on előkapar pár izes koncertfelvételt, interjúkat, és elfelejti az új évezred szétbotoxolt Axl Rose-át.

A Kommentár legutóbbi, 2012/3. számában Fehér Zoltán neve alatt megjelent *Fukuyama folytatja a történetet* című cikk a szerző tévedése folytán nem a sajátja volt, hanem eredetileg Békés Márton *Fukuyama és a történelem folytatása – A szakócától a nyaktilóig* című, a Magyar Nemzet Magazinban 2011. május 21-én megjelent szövege. A szerkesztőség, bár nem a saját hibájából következett be, de elnézést kér az olvasóktól.

Borbás Tibor Himfy utcai műtermében, 1986ban (fotó: Vass Kálmán)